

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-8 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-27/382-137
Karar Tarihi : 31.3.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Hüseyin ORMAN, Nimet ALACAPUNAR

C. BAŞVURUDA BULUNAN

: - Tüketici Diyalog Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Öner Y. ILGAZ
Gümüşsuyu Mahallesi Kutlu Sokak 57(43) D:2
Gümüşsuyu-Beyoğlu/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

20 YAPILAN : - Phonak Duyu Sistemleri İth. İhr. Tic. Paz. Ltd. Şti.
Cumhuriyet Caddesi No 54 /14 Harbiye/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: İşitme cihazları alanında faaliyet gösteren Phonak Duyu Sistemleri İth. İhr. Tic. Paz. Ltd. Şti.'nin fiyatları tüketici aleyhine yükseltebilecek nitelikte bir firma olduğu iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Öner Y. ILGAZ tarafından gönderilen şikâyet dilekçesinde özetle;

- 30 - 2008 yılında İstanbul'da İsviçre menşeli Sonova Holding AG ve Hayri Bulman ortaklığında Phonak İşitme Cihazları Paz. ve Tic. A.Ş. (Phonak İşitme Cihazları)'nin kurulduğunu, bu firmanın işitme cihazlarını ithal ederek Türkiye'de bayileri vasıtasıyla satacağını, işitme cihazlarının üreticisinin ise kurulan şirkette %60 oranında A grubu hisse sahibi olan Sonova Holding AG'nin olduğunu,
- Ancak 2009 yılı sonunda Phonak AG ve Phonak Hearing Systems AG tarafından Phonak Duyu Sistemleri İth. İhr. Tic. Paz. Ltd. Şti. (Phonak Duyu Sistemleri) adında, 5.000 TL sermayeli ve faaliyet alanı Phonak İşitme Cihazları'na benzer olan yeni bir şirket kurulduğunu,
- Türk ortaklı bir şirket varken aynı alanda tamamen yabancı ortaklı bir şirket kurulmasının düşündürücü olduğunu,
- 40 - Almanya'da Phonak GmbH adlı şirketin fiyatları yüksek tutmak amacıyla bayisi üzerinde baskı yaratmaktan dolayı Ekim 2009'da Alman Rekabet Otoritesinden 4,2 milyon Avro tutarında ceza aldığını belirterek,

- Bu nedenle Phonak Duyu Sistemleri'nin de Türkiye'de fiyatları tüketici aleyhine yükseltebilecek nitelikte bir firma olduğunu

iddia etmiş, bahse konu kuruluş hakkında gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 05.01.2010 tarih ve 58 sayı ile giren şikayet üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 15.1.2010 tarih, 2010-2-8/İİ-10-NA sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 28.1.2010 tarih ve 10-10 sayılı toplantısında görüşülmüş ve 10-10/119-M sayılı karar ile Phonak Duyu Sistemleri hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 16.03.2010 tarih ve 2010-2-8/ÖA-10-HO sayılı Önaraştırma Raporu, 19.3.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/137 sayılı Başkanlık Önergesi ile 10-27 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; Phonak Duyu Sistemleri hakkında, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında İnceleme Yapılan Taraf: Phonak Duyu Sistemleri

70 Dosya konusu önaraştırmada, işitme cihazı sektöründe faaliyet gösteren Phonak Duyu Sistemleri 2009 yılı Ağustos ayında İsviçre menşeli Phonak AG ve Phonak Hearing Systems AG tarafından, Phonak AG'nin daha önceki dağıtıcısı Phonak İşitme Sistemleri ile arasında imzaladığı dağıtıcılık anlaşmasını iptal etmesi üzerine 1 Kasım 2009 tarihinde kurulmuştur.

Phonak Duyu Sistemleri halen Phonak ürünlerinin tek yetkili ithalatçısı ve dağıtıcısı olarak faaliyetine devam etmektedir. Firmanın mevcut durumda hisselerinin %99,5'ine Phonak AG kalan %0,5'e ise Phonak Hearing Systems AG sahiptir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. Sektör Hakkında Genel Bilgiler

80 Konu ile ilgili medyada yer alan haberlerde Türkiye'deki 8,5 milyon engelliden yaklaşık üçte birinin işitme engelli olarak tanımlandığı ve 3 milyon civarında işitme engellinin olduğu, 400 bin kişinin işitme cihazı kullanması gerekirken kullanmadığı, yılda 110 bin işitme cihazının satıldığı ancak kulakta travmaya neden olabilecek kalitesiz binlerce cihazın da tüketiciye satıldığı belirtilmektedir. Ayrıca işitme cihazlarının fiyatlarının 200-300 TL aralığından başlayarak, 2-3 bin TL'ye kadar gittiği ifade edilmektedir.

İşitme cihazı sektörünün yaklaşık pazar büyüklüğü ve piyasadaki markaların tahmini pazar payları aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

90

Tablo: İşitme Cihazı Pazarındaki Teşebbüslerin Pazar Payları

Marka	Dağıtıcı Firma	Adet	Pazar Payı %
Oticon	İdis	(...)	(...)
Earnet	Siser	(...)	(...)
Unitron	Orl	(...)	(...)
A&M	Digimer	(...)	(...)
Siemens	Digimer	(...)	(...)
Starkey	Starkey	(...)	(...)
Beltone	Duysel	(...)	(...)
Resound	GAES	(...)	(...)
Widex	Widex	(...)	(...)
Phonak	Phonak	(...)	(...)
Diğerleri		(...)	(...)
	Toplam	74.800	100,0

Kaynak: Teşebbüsten gelen cevap yazısı

I.2.2 İlgili Ürün Pazarı

Hakkında önaraştırma yürütülen teşebbüs işitme cihazları satışı ve pazarlaması alanında faaliyet göstermektedir. İlgili ürün pazarı, önaraştırma konusu açısından herhangi bir farklılık doğurmayacağı dikkate alınarak “*işitme cihazları pazarı*” olarak belirlenmiştir.

I.2.3 İlgili Coğrafi Pazar

100 İncelemeye konu olan faaliyetlerin tüm Türkiye çapında gerçekleştirilmesi ve ülke içerisinde rekabetin farklılaşmasına neden olacak bir unsurun bulunmaması sebebiyle ilgili coğrafi pazar “*Türkiye*” olarak tespit edilmiştir.

I.3. Elde Edilen Bilgiler ve Değerlendirme

I.3.1. Önaraştırma Sürecinde Tespit Edilen Hususlar

110 Dosya konusu olay, işitme cihazları alanında faaliyet gösteren Phonak Duyu Sistemleri'nin fiyatları tüketici aleyhine yükseltebilecek nitelikte bir firma olduğu iddiası üzerinedir. Önaraştırma sürecinde bu iddianın doğruluğunu araştırmak üzere Phonak Duyu Sistemleri'nden konuya ilişkin bilgi istenmiştir. Elde edilen bilgiler aşağıda sunulmuştur.

120 Dosya kapsamındaki bilgiye göre Phonak Duyu Sistemleri tüm ürün alımını Phonak AG şirketinden direkt olarak yapmaktadır. Phonak Duyu Sistemleri'nin Phonak ürünlerinin Türkiye'deki tek dağıtıcısı olduğu ifade edilmekle birlikte, Phonak AG ile Phonak Duyu Sistemleri arasında imzalanan sözleşmede Phonak Duyu Sistemleri lehine münhasırlık ilişkisi bulunmadığı görülmüştür. Phonak Duyu Sistemleri satışlarını bayi kanalı ile gerçekleştirmekte olup son kullanıcıya direkt satış yapmamaktadır. Bayilerle tip bayilik sözleşmesi çerçevesinde ilişkisini yürütmektedir. Şirket yeni kurulduğundan henüz bayileşme sürecinin tamamlanmadığı, kontrat görüşmelerinin devam ettiği bayilerin olduğu, aşağıda yer alan bayilerle peşin ya da ödeme belgesi karşılığında çalışıldığı ifade edilmiştir.

Phonak Duyu Sistemleri'nin bayileri Aktif Duyu Sistemleri, Duysel, Betaton, İmer İşitme, Algı Medikal İşitme Cihazları, Altınses Elektronik, Asel İşitme, Doğu Karadeniz İşitme, Evren Elektronik, Engin İşitme, Gökada Özel Sağlık, Merkez İşitme Cihazları, Narmed Tıbbi Malzemeler, Turkuaz İşitme Cihazları'ndan oluşmaktadır.

- 130 Phonak Duyu Sistemleri ve bayi arasında imzalanan tip sözleşme örneğinin "Genel Şartlar" başlıklı 1(a) maddesinde *"Bu Sözleşme ile Müşteri, Sağlayıcının dağıtımını yaptığı ve ileride dağıtımını yapacağı ekli protokolde belirtilen işitme cihazı ürünlerini Sözleşme süresince sadece sağlayıcıdan, onunla bağlantılı bir teşebbüsten ya da Sağlayıcının ürünlerini satma yetkisi verdiği başka bir teşebbüsten alacağını taahhüt etmektedir"* ifadeleri ile bayilerin Phonak ürünleri için Phonak Duyu Sistemleri lehine bir münhasırlık ilişkisi içinde olduğu, bu ürünleri başka bir teşebbüsten sözleşme gereği alamayacakları ancak sözleşme ile başka marka ürünlerle ilgili bir kısıtlama getirilmediği anlaşılmaktadır.
- 140 Aynı sözleşmenin "Satım Şartları" başlıklı 2(b) maddesinde yer verilen *"Müşteri Sağlayıcı (Phonak Duyu Sistemleri) tarafından önerilen yeniden satış fiyatını uygulamakta serbest olmakla birlikte ürünlerin yeniden satış fiyatını belirlerken Sağlayıcının kurumsal kimliğini bozabilecek ve müşteri aleyhine etkiler doğurabilecek her türlü uygulamadan kaçınacaktır"* hükmünde yeniden satış fiyatının tespit edildiğine yönelik bir emare bulunmamaktadır. Sözleşmenin "Süre ve Yenileme" başlıklı 3. maddesinde sözleşmenin süresinin 1 yıl olduğu, kendiliğinden bir yıl yenilendiği ancak sözleşme süresinin 5 yılı aşamayacağı belirtilmiştir.

I.3.2. Değerlendirme

- 150 Dosya konusu iddia işitme cihazları alanında faaliyet gösteren Phonak Duyu Sistemleri'nin fiyatları tüketici aleyhine yükseltebileceği üzerinedir. Öneri araştırma kapsamında iddiaya yönelik herhangi bir somut bulguya ulaşılmamıştır.

- Phonak Duyu Sistemleri'nin Phonak AG ile imzaladığı distribütörlük sözleşmesinde tek satıcı olarak tanımlanmadığı, Phonak Duyu Sistemleri ile bayileri arasında imzalanan bayilik sözleşmelerindeki münhasırlığın Phonak ürünleri için tanımlandığı, yine bu bayilik sözleşmelerindeki belirlenen sürenin 5 yıl ile sınırlandırıldığı görülmüştür. Söz konusu sözleşmelerdeki münhasırlık ilişkisinin
- 160 Phonak Duyu Sistemleri'nin pazar payına ve pazardaki konumuna bağlı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Phonak Duyu Sistemleri'nin söz konusu pazardaki yaklaşık %(...)'lük düşük pazar payı, pazarda faaliyet gösteren yaklaşık %(...)'lik pazar payına sahip bir teşebbüsün ve bu teşebbüs haricinde faaliyet gösteren çok sayıda teşebbüsün varlığı dikkate alındığında, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

170 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.